

PROJEKT MODERNIZACIJE CESTOVNOG SEKTORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**Skraćeni Akcioni plan preseljenja za
projekat rekonstrukcije crne tačke
Trivunova Krivina (M16)**

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

**Projekt modernizacije cestovnog sektora
Federacije Bosne i Hercegovine**

**Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat
rekonstrukcije crne tačke Trivunova Krivina
(M16)**

Projekt:	Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Dokument:	Skraćeni akcioni plan preseljenja za projekat rekonstrukcije crne tačke Trivunova Krivina (M16)
Verzija:	I Draft
Datum:	Oktobar, 2020.
Pripremlilo:	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Sadržaj

1.	Uvod.....	6
1.1.	Opis i kontekst Projekta	6
1.2.	Obim i svrha Skraćenog akcionog plana preseljenja (APP).....	7
1.3.	Proces otkupa zemljišta	8
2.	Pravni okvir za otkup zemljišta	8
2.1.	Zakon o eksproprijaciji FBiH	8
2.2.	Drugi relevantni propisi u FBiH	9
2.3.	Primjenjiva politika Svjetske banke	9
2.4.	Usporedba relevantnih zakona FBiH sa zahtjevima OP 4.12 Svjetske banke	9
3.	Utjecaji Projekta i pogođene populacije	10
3.1.	Metodologija.....	10
3.2.	Pogođeno stanovništvo i imovina	10
4.	Ciljevi i principi otkupa zemljišta	12
5.	Kvalificiranost za naknadu i priznata prava	13
5.1.	Pomoć ugroženim osobama.....	17
6.	Metodologija procjene imovine	17
7.	Konsultacije i učešće.....	19
8.	Mehanizam za pritužbe	21
9.	Institucionalna rješenja i Tim za provedbu	23
9.1.	Odgovornost za provedbu.....	23
9.2.	Institucionalni kapaciteti	23
10.	Raspored implementacije skraćenog APP-a	24
11.	Monitoring, ocjenjivanje i izvještavanje	25
12.	Troškovi i budžet	25
	Aneks 1 – Sažetak baze podataka Popisa	27
	Aneks 4 – Obrazac za formalni zahtjev pristupu informacijama	28
	Aneks 5 – Dijagram toka za obradu pritužbi	29
	Aneks 6 – Obrazac za pritužbe	30
	Aneks 7 – Zapisnik s javne rasprave	31

Lista tabela

Tabela 1: kratak prikaz parcela pogođenih eksproprijacijom predviđenom za projekat **Error! Bookmark not defined.**

Tabela 2: Ukupan broj pogođenih zemljišnih parcela prema vrsti vlasništva ..... **Error! Bookmark not defined.**

Tabela 3: Vrsta pogođenih zemljišnih parcela prema vizualnom pregledu prilikom izrade popisa pogođene imovine i pacela .....

Tabela 4: Pogođene zemljišne parcele u privatnom vlasništvu prema ukupnoj pogođenoj površini ..... **Error! Bookmark not defined.**

Tabela 5: Matrica prava .....

Tabela 6: Organizacione obaveze i rješenja .....

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Tabela 7: Okvirni raspored implementacije skraćenog APP-a	24
Tabela 8: Procjena troškova	26

Lista slika

Slika 1: Karta područja Projekta (izvor: Izvod iz glavnog projekta, Divel d.o.o., 2017.)	7
Slika 2: Odabrane fotografije područja Projekta (izvor: JP Ceste FBiH)	7

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

SPISAK DEFINICIJA ZA TERMINE KOJE SE KORISTE U OVOM DOKUMENTU

SKRAĆENI AKCIONI PLAN PRESELJENJA (skraćeni APP)	<p>Instrument za planiranje koji se izrađuje u slučajevima kada su utjecaji na cijelu pogođenu populaciju manjeg obima (utjecaji se smatraju "manjeg obima" ako se osobe pogođene projektom fizički ne preseljavaju i ako gube manje od 10 posto svoje produktivne imovine), ili u slučajevima kada se preseljava manje od 200 osoba. U slučaju da neke od raseljenih osoba izgube više od 10% svoje produktivne imovine ili je neophodno fizičko preseljenje, plan obuhvata i socio-ekonomsko anketiranje i mjere obnove prihoda.</p> <p>Skraćeni APP utvrđuje procedure koje će sponzor projekta ili drugi odgovorni subjekt slijediti i radnje koje će isti preduzeti u cilju ublažavanja negativnog utjecaja, naknade gubitaka i osiguranja razvojne koristi za osobe i zajednice pogođene investicijskim projektom. Skraćeni APP treba biti u skladu sa principima i ciljevima OP 4.12 i Okvirnom politikom preseljenja za Projekat modernizacije cestovnog sektora koji je izrađen i objavljen u martu 2016. .</p>
NAKNADA	<p>Isplata u gotovini ili u stvarima za imovinu ili resurse koji su predmet otkupa ili pogođeni Projektom. Naknada će biti isplaćena prije ulaska u posjed u zemljište ili imovinu u svim slučajevima, uključujući i slučaj gdje to nije moguće zbog odsustva vlasnika. U slučaju odsustva vlasnika , novac će se deponovati na poseban račun na period od 3 godine.</p>
GRANIČNI (ISKLJUČNI) DATUM	<p>Datum zatvaranja javnog oglasa koji objavljuje korisnik eksproprijacije u lokalnim novinama, a u kojem obavještava sve vlasnike i korisnike o pokretanju postupka eksproprijacije, graničnom datumu i kontakt osobama kojima se osobe pogođene projektom mogu obratiti za dodatne informacije. Osobe koje se neovlašteno nastane na području Projekta nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu niti bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje. Slično tome, neće biti isplaćena naknada za nepokretnosti (kao što su izgrađeni objekti, usjevi, voćke i zemljište pod šumom) nakon graničnog datuma.</p>
EKSPROPRIJACIJA	<p>Znači lišavanje ili ograničavanje vlasničkih prava na imovini uz naknadu u tržišnoj vrijednosti te imovine.</p>
NEDOBROVOLJNO PRESELJENJE	<p>Preseljenje je nedobrovoljno kad se zemljište otkupljuje primjenom ovlasti države. Radnje se mogu preduzimati bez saglasnosti ili mogućnosti izbora preseljenih osoba.</p>
TRŽIŠNA VRIJEDNOST	<p>Tržišna vrijednost se obračunava na osnovu cijena imovine u području na kojem se provodi eksproprijacija imovine, koja se može postići za konkretnu imovinu na tržištu, u zavisnosti od ponude i potražnje u trenutku utvrđivanja cijene.</p>
PRODUKTIVNA IMOVINA	<p>Potpuni spektar imovine koje pojedinci, obitelji i zajednice koriste za stjecanje prihoda ili sredstava za život (poput poslovnih prostora, radionica, poljoprivrednih dobara itd.)</p>
VLASNICI	<p>Osobe pogođene projektom koje imaju formalno zakonsko pravo na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava prepoznata zakonima BiH).</p>
PAP	<p>“Osobe pogođene projektom” (na engleskom „Project Affected Persons/PAP) koje zbog provedbe projekta izgube pravo vlasništva, korištenja ili druge koristi od izgrađenog objekta, zemljišta (stambenog, poljoprivrednog, ili pašnjaka), jednogodišnjih ili višegodišnjih kultura i stabala, ili neke druge nepokretne i pokretne imovine, u cijelosti ili djelimično, na privremenoj ili trajnoj osnovi.</p>
FIZIČKO PREMJEŠTANJE	<p>Gubitak skloništa ili imovine prouzrokovan eksproprijacijom zemljišta u vezi sa projektom, koji iziskuje fizičko pomijeranje osoba pogođenih projektom iz boravišta ili prebivališta, radnog mjesta ili poslovnog prostora koji su koristili prije projekta.</p>
ZAMJENSKA VRIJEDNOST	<p>Za <i>poljoprivredno zemljište</i>, zamjenska vrijednost je tržišna vrijednost zemljišta jednakog proizvodnog potencijala ili upotrebe koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, prije projekta ili prije premještanja, pri čemu se bira viša vrijednost, sa troškovima pripreme zemljišta kako bi se dovelo na nivo sličan onome koje je imalo pogođeno zemljišta, i troškovima uknjižbe i naknade za prenos.</p> <p>Za zemljište u urbanom području, to je tržišna vrijednost zemljišta jednake veličine i upotrebe, sa sličnim ili boljim resursima i uslugama javne infrastrukture</p>

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

i koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, prije premještanja, sa troškovima uknjižbe i naknade za prijenos. Pri utvrđivanju zamjenske vrijednosti, ne uzimaju se u obzir amortizacija nekretnina i vrijednost odnesenog materijala, niti se od vrijednosti pogođene imovine ne oduzima vrijednost eventualne koristi eventualne koristi koja će proizići iz projekta.

OKVIRNA POLITIKA
PRESELJENJA (OPP)

Svrha Okvirne politike preseljenja jeste da se pojasne principi preseljenja, organizaciona rješenja, osmisle kriterije koji će se primjenjivati na podprojekte koji će se pripremati tokom provedbe projekta. Sadrži jasne definicije uslova pod kojima će preseljenje (za konkretni projekat, sektorski program ili u okviru političkog entiteta kao što su država ili pokrajina) biti planirano i provedeno. Ovom politikom se uređuju pitanja kao što su priznata prava, principi davanja naknada, žalbeni postupak i druge pravne procedure. OPP je potrebna za projekte sa podprojektima ili višestrukim komponentama koje se ne mogu utvrditi prije odobrenja projekta. OPP treba biti u skladu sa principima i ciljevima OP 4.12.

ZAINTERESIRANE
STRANE

Svi pojedinci, grupe, organizacije i institucije koji mogu biti pogođeni projektom ili imaju mogućnost utjecaja na projekat.

KORISNICI

Osobe pogođene projektom koje nemaju formalna zakonska prava na zemljište/nekretninu u vrijeme graničnog/isključnog datuma ali polažu prava na to zemljište ili nekretninu - pod uslovom da su ta prava prepoznata zakonima BiH ili operativnom politikom OP 4.12.

UGROŽENE GRUPE

Stanovništvo, naročito osobe koji žive u siromaštvu, koje nemaju zemljište, starije osobe, žene i djeca, i druge raseljene osobe koje mogu biti izostavljene iz zaštite domaćim zakonima o naknadi za zemljište, koji mogu biti teže pogođene preseljenjem zbog rodne pripadnosti, etničke pripadnosti, fizičke ili mentalne poteškoće ili socijalnog statusa, mogu imati ograničenu mogućnost podnošenja zahtjeva za naknadu ili korištenja pomoći za preseljenje i srodnih razvojnih povlastica.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

1. Uvod

1.1. Opis i kontekst Projekta

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) je pokrenula sveobuhvatni Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH kako bi se osigurala adekvatna cestovna infrastruktura do 2020. godine.

U okviru gore pomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno preduzeće Ceste FBiH (JP Ceste FBiH), društvo sa ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je **Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH** (Projekt). U tu svrhu, zatražilo je od Vlade FBiH da osigura kreditna sredstva kod međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Vlada FBiH je podržala inicijativu za osiguranje kreditnih sredstava kod MFI u iznosu od 150 miliona Eura za Program, uključujući 103,38 miliona Eura od Svjetske Banke (SB) i Evropske Investicione Banke (EIB) za Projekt. Ugovor o kreditu je potpisan. Zajmoprimac je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine (BiH), dok je JP Ceste FBiH agencija odgovorna za implementaciju projekta u ime FBiH.

Projekt se sastoji od nekoliko manjih i srednjih investicijskih programa uključujući:

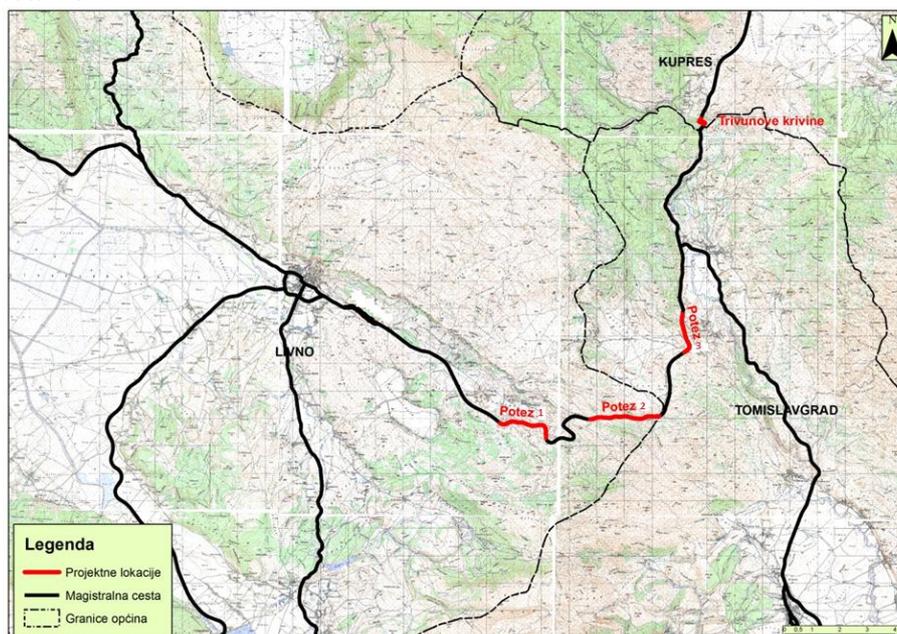
- izgradnju novih cestovnih dionica,
- poboljšanje cestovnih elemenata u okviru postojećeg koridora,
- izgradnju trećih traka za spora vozila,
- rekonstrukciju kolovozne konstrukcije i korekciju osovina,
- eliminaciju crnih tačaka i opasnih mjesta,
- poboljšanje mostova i tunela.

Očekuje se da će se Projektom smanjiti broj prometnih nesreća, lokalno zagađenje generisano transportnim sektorom i operativni troškovi vozila, kao i poboljšati povezanost i bezbjednost, te da će Projekt olakšati trgovinu, omogućiti razvoj turizma, pružiti lokalnim zajednicama bolji pristup društvenoj infrastrukturi kao što su bolnice, pružiti podršku razvoju privatnog sektora, promovirati regionalni i nacionalni ekonomski rast i pridonijeti privrednoj i društvenoj koheziji regije.

Opis dionice

Predmetni projekat predviđa rekonstrukciju crne tačke Trivunova krivina na magistralnoj cesti M15 dionica Kupres- Šuica i izgradnju treće trake na magistralnoj cesti M16, dionica Livno- Šuica. Projektirane trake za spora vozila nalaze se na teritoriji dvije općine, Livno i Tomislavgrad i podrazumjeva eksproprijaciju isključivo parcela u javnom vlasništvu.

Lokacija crne tačke "Trivunove krivine" nalazi se na području općine Kupres. Karta područja Projekta je prikazana u nastavku.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Slika 1: Karta područja Projekta (izvor: JP Ceste FBiH)

Područja izgradnje i sanacije nalaze se izvan urbanih zona Livna, Tomislavgrada i Šuice, te nikakvi stambeni, javni ili privredni objekti nisu u blizini projekta.

U nastavku se nalazi nekoliko fotografija područja Projekta uslikanih prilikom terenskih posjeta tokom pripreme ovog skraćenog APP-a.

a) zemljište duž crne tačke Trivunova Krivina

b) zemljište duž projektnog poteza 1

c) zemljište duž projektnog poteza 2

d) zemljište duž projektnog poteza 3

Slika 2: Fotografije snimljene za vrijeme terenskog obilaska 21. juna 2020. (izvor: JP Ceste FBiH)

1.2. Obim i svrha Skraćenog akcionog plana preseljenja (APP)

Aktivnosti na predmetnom projektu podrazumjevaju uticaj stalne eksproprijacije na 7 privatnih parcela¹ i 8 osoba su direktno pogođene ovim uticajem. U ovakvim slučajevima Operativna politika OP 4.12 dopušta izradu skraćenog Akcionog plana preseljenja umjesto Akcionog plana preseljenja punog obima. S obzirom na to, JP Ceste FBiH je pripremio ovaj Skraćeni akcioni plan preseljenja (skraćeni APP) za gore navedenu dionicu u skladu sa:

- Zakonima i propisima na snazi u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH),

---

¹ utjecaji se smatraju "manjeg obima" ako se osobe pogođene projektom fizički ne preseljavaju i ako gube manje od 10 posto svoje produktivne imovine ili ukoliko je pogođeno manje od 200 ljudi

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

- Operativnom politikom Svjetske Banke (OP) za nedobrovoljno preseljenje (OP 4.12)².

Ovaj skraćeni APP je pripremljen na osnovu Okvira politike preseljenja (OPP) za Projekt³, kojim se postavljaju ključni principi otkupa zemljišta i preseljenja i ciljevi koji će se ispunjavati, kao i organizacioni aranžmani i kriteriji za pod-projekte koji se pripremaju tokom implementacije Projekta kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje otkupom zemljišta za potrebe Projekta i pružila pomoć osobama pogođenim Projektom u ponovnoj uspostavi ili poboljšanju njihovih izvora održavanja. OPP je u skladu sa lokalnom legislativom i OP 4.12⁴, a jaču snagu imaju zahtjevi koji su strožiji.

Ovaj skraćeni APP utvrđuje detaljne procedure koje će JP Ceste FBiH pratiti i radnje koje će preduzeti da pravilno pruži nadoknadu pogođenim ljudima i zajednicama. Dokument također sadrži osnovni popis; specifične stope i standarde naknade; politike prava vezana za sve dodatne utjecaje identifikovane kroz popis; opis kreiranog Mehanizma za pritužbe; raspored implementacije aktivnosti preseljenja; monitoring i evaluaciju istih; i procjene troškova.

1.3. Proces otkupa zemljišta

JP Ceste FBiH kao korisnik eksproprijacije, su započele aktivnosti na pripremnim radnjama za eksproprijaciju te su u sklopu istih u suradnji sa Općinom Kupres uputili i zahtjev za utvrđivanje javnog interesa za navedeni projekat u novembru 2018 godine, a nakon što je, također u novembru 2018., prema zahtjevima lokalne legislative izrađen Elaborat eksproprijacije. Trenutno se provodi postupak eksproprijacije zemljišta za koji je podnešen prijedlog u maju 2019 godine u skladu sa zahtjevima lokalne legislative koja je opisana u poglavlju 2 ovog skraćenog APP-a (*Pravni okvir za otkup zemljišta*). U julu 2019. godine završeni su uviđaju na licu mjesta i procjena imovine za sve pogođene parcele. U augustu 2019. godine zaključena su 62 od ukupno 94 sporazuma o naknadi. Trenutno je u toku zaključivanje preostalih sporazuma i ispalata naknada.

2. Pravni okvir za otkup zemljišta

2.1. Zakon o eksproprijaciji FBiH

*Zakon o eksproprijaciji FBiH*⁵ definiše uvjete i postupak eksproprijacije za potrebe izgradnje objekata u javnom interesu, prava na naknade i iznose naknada, upravljanje pritužbama i sporovima i druga pitanja u vezi s postupkom eksproprijacije.

Detaljan opis odredaba Zakona je dat u OPP. Nakon što je OPP usvojen i objavljen, Zakon je izmijenjen (2016. godine). Dvije ključne odredbe su dodane 2016. godine. Prva se odnosi na izuzetne slučajeve koji se odnose na izgradnju/rekonstrukciju objekata javne infrastrukture, za koje Vlada FBiH može dozvoliti predavanje u posjed nekretnine prije pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji ili plaćanja naknade, na zahtjev korisnika eksproprijacije, iz razloga hitnosti slučaja ili otklanjanja znatnije štete⁶. Druga se odnosi na vlasnike stambenih objekata izgrađenih bez potrebnih dozvola, koji također imaju pravo na naknadu (u visini građevinske vrijednosti takvog objekta) ako takav objekt predstavlja jedinu stambenu jedinicu graditelja i članova njegove/njene uže porodice, pod uslovom da:

- nadležni organ nije donio pravomoćno rješenje o ukklanjanju,

²Dostupno

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL/0,,contentMDK:20064610-menuPK:64701637-pagePK:64709096-piPK:64709108-theSitePK:502184-isCURL:Y,00.html>

³ Dostupno na <http://jpcfbh.ba/bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38>

⁴ Tokom izrade ovog skraćenog APP-a, korištene su, uz OP 4.12, i Smjernice Svjetske Banke za nedobrovoljno preseljenje: planiranje i implementacija razvojnih projekata (2004) kao vodeći dokument (Dostupno na:

<http://documents.worldbank.org/curated/en/2004/01/5159399/involuntary-resettlement-sourcebook-planning-implementation-development-projects-vol-1-2>)

⁵ Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16

⁶ Međutim, u skladu sa ciljevima i principima navedenim u ovom skraćenom APP-u (Poglavlje 4), naknada će uvijek biti izvršena prije ulaska na zemlju ili uzimanja vlasništva nad imovinom od strane korisnika eksproprijacije, a izgradnja ne može početi prije nego što je naknada isplaćena pogođenim osobama.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

- stambeni objekt koji je izgrađen bez potrebnih dozvola evidentiran na službenom orto-foto snimku teritorije FBiH u razmjeri 1:5000 koji je uradila Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

2.2. Drugi relevantni propisi u FBiH⁷

Ostali srodni zakoni koji su na snazi u FBiH uključuju:

- *Zakonom o stvarnim pravima*⁸
- *Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH*⁹
- *Zakonom o vanparničnom postupku FBiH*¹⁰
- *Zakonom o upravnom postupku FBiH*¹¹
- *Zakonom o zemljišnim knjigama FBiH*¹²
- *Zakonom o premjeru i katastru nepokretnosti u FBiH*¹³
- *Zakon o ravnopravnosti polova u BiH*¹⁴

2.3. Primjenjiva politika Svjetske banke

Svi projekti koje finansira SB koji uključuju preseljenje podliježu OP-u 4.12, koji opisuju instrumente i postupke koji za cilj imaju izbjegavanje ili ublažavanje negativnih ekonomskih, socijalnih i ekoloških problema koji se mogu pojaviti. OP 4.12 aktivira ne samo fizičko preseljenje, već i gubitak zemljišta koji rezultira preseljenjem ili gubitak skloništa, gubitak imovine ili pristupa imovini i gubitak izvora prihoda i izvora egzistencije. Opći ciljevi OP 4.12 su sljedeći:

- Prisilno preseljenje treba izbjegavati ili smanjiti ako je moguće, istražujući sve alternative projekta.
- Gdje se ne može izbjeći preseljenje, aktivnosti preseljenja trebaju biti organizirane i izvršene kao održivi razvojni programi, koji pružaju dovoljno investicijskih resursa kako bi se osobama raseljenim projektom omogućilo da učestvuju u projektnim koristima. Raseljene osobe trebaju biti smisleno konsultirane i treba ih poticati da učestvuju u planiranju i implementaciji programa preseljenja.
- Raseljene osobe treba pomoći u poboljšanju njihovog ranije životnog standarda i izvora egzistencije (kapacitet zarade i nivoa proizvodnje), ili barem u obnavljanju istih u stvarnom smislu, na nivo prije raseljavanja ili na nivoe koji su prevladavali prije početka implementacije projekta, u zavisnosti od toga koji je viši.

OP 4.12 razlikuje sljedeće tri kategorije osoba za kvalificiranost za naknadu i pomoć:

- a. Osobe s formalnim pravom na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata u skladu sa zakonima zemlje).
- b. Osobe koje nemaju formalna prava na zemlju u vrijeme početka popisa već polažu pravo na zemljišta i imovinu - pod uslovom da su takva prava¹⁵ priznata prema zakonima zemlje ili postanu priznata kroz proces identifikiran u specifičnim planovima preseljenja.
- c. Osobe bez prepoznatljivog zakonskog prava ili drugog prava na zemlju koju nastanjuju.

Osobe koje se nastane na području Projekta nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu niti bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje.

2.4. Usporedba relevantnih zakona FBiH sa zahtjevima OP 4.12 Svjetske banke

Ključne razlike između relevantnih zakona FBiH i OP 4.12 su:

---

⁷ Za detaljan opis odredbi svih navedenih zakona, pogledati OPP i predmetne zakone.

⁸ Službene novine FBiH, br. 66/13, 100/13

⁹ Službene novine FBiH, br. 52/09

¹⁰ Službene novine FBiH, br. 2/98, 39/04

¹¹ Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99

¹² Službene novine FBiH, br. 19/03, 54/04

¹³ Službeni list SRBH, br. 22/84, 12/87, 26/90 i 36/90 i Službeni list SRBH, br. 4/93 and 13/94

¹⁴ Službeni glasnik BH 16/03, 102/09

¹⁵ Takva prava mogu biti zasnovana na održaju, kontinuiranom posjedu javnog zemljišta za koji vlada nije poduzela bilo kakve radnje iseljenja (tj. uz implicitno dopuštenje vlade) ili na običajnom i tradicionalnom pravu i korištenju, i slično.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

- Domaća legislativa ne priznaje prava neformalnih vlasnika/korisnika – oni rijetko imaju pravo na bilo kakvu naknadu;
- Novčana naknada prema domaćoj legislativi se računa na temelju tržišne vrijednosti, dok OP 4.12 zahtijeva novčanu naknadu prema zamjenskoj vrijednosti.
- Po relevantnoj zakonskoj regulativi u BiH amortizacije se obračunava za sve vrste objekata, dok se po OP 4.12 amortizacija nikada ne obračunava

Detaljniji pregled za projekat relevantnih razlika između lokalne legislative i OP 4.12 je prezentiran u OPP-u.

3. Utjecaji Projekta i pogođene populacije

3.1. Metodologija

Popis/spisak svih pogođenih parcela/imovina i osoba pogođenih Projektom izrađen je 18.8. 2020.godine s ciljem prikupljanja i analize podataka i informacija koje su potrebne radi identifikacije svih kategorija utjecaja, osoba koje su pogođene zauzimanjem zemljišta i očekivanih gubitaka imovine u okviru područja Projekta. Popis je pripremljen na osnovu do sada poznatih podataka – pogođeno stanovništvo i zemljišne parcele identificirani su na osnovu:

- katastarskih podataka koji se nalaze u nacrtu Elaborata eksproprijacije za ovu dionicu ceste
- dostupnih orto-foto snimaka (mapa) dionice ceste preklapljenih sa katastarskim planom (parcelama)
- specifičnih metoda za prikupljanje podataka kao što su opservacije

Popis sadrži podatke o sljedećim stavkama:

- (i) lokacija (dionica puta) i katastarska općina,
- (ii) broj zemljišne parcele,
- (iii) vrsta vlasništva (privatno ili javno),
- (iv) vrsta stečene imovine (zemljišna parcela, stambena/komercijalna struktura, pomoćna struktura, produktivna imovina, prirodni objekti na zemlji),
- (v) ime osobe pogođene Projektom,
- (vi) ukupna površina eksproprijacije zemljišne parcele (m²).

Sve identifikovane parcele su posjećene u navedenom periodu, a za svaku imovinu napravljene su fotografije.

Kratki pregled baze podataka o popisu dat je u Aneksu 1 ovog skraćenog APP-a (cjelokupna baza podataka je dostupna u posebnom dokumentu u excelu). JP Ceste, Općina Kupres i Svjetska banka neće javno objavljivati povjerljive informacije o pojedincima i imovini.

3.2. Pogođeno stanovništvo i imovina

Pregled utjecaja Projekta

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno-Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Izgradnja traka za spora vozila na dionici Livno-Šuica magistralne ceste M16 na dionici zahtijeva potpunu eksproprijaciju¹⁶ (trajni otkup zemljišta) zemljišnih parcela koje se nalaze uz postojeći magistralni put i koje su u potpunosti u javnom vlasništvu. Eksproprijacija parcela u javnom vlasništvu predstavlja administrativni prijenos vlasništva, budući da prethodni vlasnik nema prava na otkup i nikakav nakand neće biti plaćena. Iz ovog razloga predmetni Skraćeni Akcioni plan preseljenja ne obrađuje uticaje vezane za implementaciju projekta izgradnje traka za spora vozila na magistralnoj cesti M16, dionica Livno-Šuica.

Rekonstrukcija crne tačke Trivunova krivina na magistralnoj cesti M15 dionica Kupres-Šuica zahtijeva potpunu eksproprijaciju 7 parcela u privatnom vlasništvu. Pri odabiru alternative projekta u dijelu faze projektovanja, uzet je u obzir uticaj eksproprijacije. Usvojena alternativa, odnosno projektovano rješenje pogađa namanji mogući broj parcela u najmanjoj mogućoj mjeri.

Projektno područje je sub urbanog i ruralnog karaktera, u potpunosti nenaseljeno.

S obzirom da je u općini Kupres na snazi stari premjer parcela sa početka 20. stoljeća, nemoguće je u ovom trenutku identificirati katastarske čestice od kojih će se vršiti cijepanje parcela za eksproprijaciju. Umjesto toga identificirani su samo dijelovi parcele koji će biti eksproprijisani. Tradicionalno riječ je parcelama jako velikih površina kojima eksproprijisana površina ne predstavlja zančajan udio. Ovo su potvrdili i vlasnici predmetnih parcela.

Tabela 1: Vrsta pogodjenih zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu prema vizualnom pregledu prilokom izrade popisa pogođene imovine i pacela

	Privatno vlasništvo
Zemljište sa drvećem, žbunjem, šipažjem, šikarom i / ili travom	7
Ukupan broj zemljišnih parcela	7

Tabela 4: Vrsta pogodjenih zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu prema podacima iz posjedovnih listova

	Privatno vlasništvo
Oranica, 5. klase	4
Šuma, 5. klase	1
Pašnjak, 3. klase	2
Ukupan broj zemljišnih parcela	7

Niti na jednoj pogodenoj parceli ne postoji nikakva građevinska ili infrastrukturalna struktura ili objekat. Zemljište koje je prema posjedovnim listovima po karakteru poljoprivredno (oranice i pašnjak) nije obrađivano dugi niz godina te je obraslo visokim i nistik rastinjem. Na svim parcelama se isključivo nalazi bjelogorično drveće: Bukva, klen, jasen, javor, te grmolika trnjina i glog. Izuzetak je jedino parcela broj 1198/10 gdje je osim navedenih biljaka uočen i hrast kitanjak te smreka.

S obzirom na date opservacije na nesklad između inventara parcela na osnovu vizualnog pregeleda i službene kategorije prema posjedovnom listu, parcele je procjenio kako stručnjak šumarske struke, koji je popisao i izračunao naknadu za drvenu građu prisutnu na parceli prema metodologiji iz poglavlja 6 (nalazi stalnog sudskog vještaka šumarske struke dostupni na uvid na zahtjev) te stručnjaci poljoprivredne struke koji su procjenili vrijednosti zemljišta klasificiranog kao oranica i pašnjak.

.Napomena:

¹⁶Prema Zakonu o eksproprijaciji, *potpunom eksproprijacijom* nekretnina postaje vlasništvo korisnika eksproprijacije, a prestaju prava vlasništva ranijeg vlasnika i druga prava na toj nekretnini, dok *nepotpuna eksproprijacija* podrazumijeva ustanovljenje služnosti na zemljištu i zakup na zemljištu na određeno vrijeme.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

1) U toku izvođenja radova se ne očekuje da će biti potrebno privremeno izuzeti privatno niti javno zemljište kako bi se formiralo gradilište za mašine i neophodni materijal. Mašine i materijali će biti odloženi na zemljište u vlasništvu Investitora koje se nalazi uz projektnu dionicu. Međutim, ako privremeno izuzimanje privatne zemlje bude neophodno za vrijeme izvođenja radova, isto će biti dogovoreno sa vlasnicima, a naknada će biti isplaćena u skladu sa odredbama iz Matrice prava ovog skraćenog APP-a.

4. Ciljevi i principi otkupa zemljišta

Sljedeći principi preseljenja i otkupa zemljišta će se primjenjivati tokom implementacije Projekta:

1. Usklađenost sa lokalnom legislativom i zahtjevima SB

Bilo kakav nedobrovoljni otkup imovine, ograničenje pristupa imovini ili preseljenje će se provoditi u skladu s važećim zakonima u FBiH (posebno Zakonom o eksproprijaciji FBiH), zahtjevima koje postavlja OP 4.12 za nedobrovoljno preseljenje, Okvirom politike preseljenja i dobrom međunarodnom praksom.

2. Izbjegavanje ili smanjenje preseljenja

Prisilno preseljenje će se izbjeći, ili smanjiti, ako je to moguće, istražujući sve alternative projekta.

U mjeri u kojoj je to moguće, treba tražiti prijateljske pregovore i sporazume s osobama pogođenim projektom da se izbjegne ili smanji obim prisilnog preseljenja.

3. Granični / isključni datum (eng. *cut-off date*)

Granični datum za uspostavu prava na naknade će biti datum završetka (isteka) javne obavijesti o početku procesa eksproprijacije koju će objaviti JP Ceste FBiH (kao korisnik eksproprijacije) u lokalnim novinama, a kojim će se obavijestiti svi vlasnici i korisnici o započinjanju postupka eksproprijacije, graničnom datumu i kontakt osobama koje mogu kontaktirati osobe pogođene Projektom za dodatne informacije. Granični datum će također biti javno objavljen na oglasnim pločama u lokalnim zajednicama u Općine Kupres, kao i na konsultativnim sastancima, s pratećim obrazloženjem. Javna obavijest će se postaviti po potrebi i na frekventno posjećenim lokacijama u pogođenim područjima.

Osobe koje su se naselile na području Projekta nakon graničnog datuma neće imati pravo na bilo kakvu naknadu, ali će o tome biti pravovremeno unaprijed obaviještene, i zatražit će se da napuste prostor i demontiraju eventualne objekte (ukoliko ih ima) prije implementacije Projekta. Materijali njihovih demontiranih objekata neće biti oduzeti i oni neće platiti bilo kakvu kaznu ili trpjeti bilo kakve sankcije.

4. Objavljivanje informacija i konsultacije

Sve pogođene osobe će biti obaviještene, smisleno konsultirane i ohrabrene da učestvuju u cjelokupnom procesu otkupa zemljišta, u skladu sa zahtjevima za informisanje i konsultacije definisanim u Poglavlju 7 ovog skraćenog APP-a (*Konsultacije i učešće*).

5. Naknada

Svi vlasnici, stanari i korisnici zahvaćene imovine u vrijeme graničnog datuma, sa ili bez potpuno priznatih prava vlasništva, imaju pravo na određenu vrstu naknade ili pomoć kao što je navedeno u Matrici prava (Tabela 3 ovog dokumenta).

Naknada će se uvijek biti pružiti prije ulaska na zemljište ili uzimanja u posjed imovine od strane korisnika eksproprijacije. Zemljište se ne može fizički uzeti (tj. bilo kakvi građevinski radovi ne mogu početi) prije nego što se isplate naknade pogođenim osobama. Odsutni vlasnici (npr. ljudi koji imaju legalna prava na zemljište ali žive drugdje) imaju pravo na naknadu, te će se poduzeti (i dokumentovati) sve mjere da se isti pronađu i obavijeste o procesu. Takve mjere mogu uključivati pokušaj da ih se kontaktira putem susjeda, imenovanje privremenog ovlaštenog pravnog zastupnika itd. Ukoliko se takve osobe ne pronađu, a u skladu sa lokalnim zakonodavstvom, iznos naknade će se uplatiti na zaseban račun na period od 3 godine i biti dostupan ukoliko se pojavi odsutni vlasnik.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Slično tome, u slučaju pojave bilo kakvih pravnih pitanja u vezi sa vlasništvom nad imovinom, iznos naknade će se uplatiti na zaseban račun i biti dostupan nakon što se riješi pitanje u vezi sa vlasništvom.

Novčana kompenzacija će se dati u visini troška zamjene, tj. iznos dovoljan za zamjenu izgubljene imovine i pokrivanje troškova transakcije (npr. troškovi administracije, registracije, transakcije, prijenosa, legalizacije itd). U određivanju troška zamjena, neće se uzeti u obzir amortizacija imovine.

Naknada/kompenzacija će se uvijek izvršiti/isplatiti prije ulaska u posjed na zemljištu od strane korisnika eksproprijacije. Zemljište se ne može fizički oduzeti (npr. bilo kakvi građevinski ili neki drugi radovi ne mogu početi) prije nego što se naknada/kompenzacija ne izvrši/isplati pogođenim licima.

6. Privremeno zauzimanje zemljišta

Kratkoročni efekti koji se odnose na privremeno zauzimanje zemljišta za svrhe gradnje će se nadoknaditi u skladu sa OPP-om (OP 4.12 Svjetske Banke) i Zakonom o eksproprijaciji FBiH, kao što je navedeno u Matrici prava (Tabela 3 ovog dokumenta).

7. Pomoć ranjivim osobama

Posebna pažnja i podrška će se pružiti ranjivim grupama, u skladu sa zahtjevima definisanim u potpoglavlju 5.1 ovog skraćenog APP-a (*Pomoć ranjivim grupama*).

8. Mehanizam za pritužbe

Efektivan mehanizam uspostavljen je u svrhu primanja i pravovremenog rješavanja specifičnih žalbi o naknadi i relokaciji preseljenih osoba, na način koji je detaljnije opisan u Poglavlju 8 ovog skraćenog APP-a (*Mehanizam za pritužbe*).

9. Monitoring i evaluacija

Jedinica za implementaciju Projekta će vršiti monitoring i ocjenjivanje implementacije skraćenog APP-a kroz interne, službene institucionalne aranžmane opisane detaljnije u Poglavlju 11 ovog skraćenog APP-a (*Monitoring, evaluacija i izvještavanje*).

5. Kvalificiranost za naknadu i priznata prava

Sve osobe pogođene Projektom polažu pravo na naknadu, u skladu sa principima davanja naknade iz Zakona o eksproprijaciji FBiH i zahtjevima OP 4.12 navedenim u OPP-u.

Neće doći do otkupa imovine ili početka građevinskih radova dok se ne osiguraju sve vrste potrebnih naknada pogođenim osobama. S obzirom da je proces eksproprijacije u toku u trenutku izrade ovog dokumenta (zaključena 62 od ukupno 94 sporazuma o naknadi) predmetne naknade su već osigurane, a isto je učinjenoprije otkupa zemljišta ili ograničavanja pristupa. Pitanja vezana za način isplate naknada u novcu (tj. naznačavanje bankovnih računa) su predmet pregovora i dogovora sa vlasnicima i svim pogođenim članovima domaćinstava. Naknada u novcu bit će isplaćena u cijelosti ili u ratama prema dogovoru sa vlasnicima i pogođenim članovima domaćinstava i, kako je utvrđeno ugovorom, prebačena na račune koje naznače vlasnici. Naknada mora biti isplaćena ravnopravno svim vlasnicima/korisnicima. U slučaju ako se vlasnici dogovore da se novčana naknada isplati samo jednom vlasniku/korisniku to se mora dokumentovati pratećim izjavama ostalih vlasnika/korisnika. Suvlasnik/sukorisnik ima pravo da se odrekne njegovog/njenog dijela naknade u korist drugog suvlasnika/sukorisnika. U slučaju da suvlasnik/sukorisnik želi da koristi ovo pravo, isti mora pripremiti formalnu izjavu i ovlaštenje drugom suvlasniku/sukorisniku kako bi drugi suvlasnik/sukorisnik dobio naknadu u njegovo ime. U slučaju postojanja više vlasnika imovine (tj. suvlasništva između bračnog para), iznos naknade dijeli se i uplaćuje na naznačene bankovne račune.

Priznata prava na naknadu za različite kategorije kvalificiranih osoba i nekretnina koja su obuhvaćene važećim zakonima FBiH ili ovim skraćenim APP-om radi prevazilaženja različitih odredbi i ispunjavanja konkretnih zahtjeva SB opisana su u Tabeli 3 koja slijedi nastavku, a koja je izrađena u skladu sa OPP-om.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
 Skraćeni akcioni plan preseljenja za izgradnju spore trake na magistralnom putu M5, dionica Ripač-Dubovsko

Tabela 2: Matrica prava

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
EKONOMSKO RASELJAVANJE			
Gubitak zemljišta	Svi gubici zemljišta nezavisno od težine gubitka (nazavisno od toga da li se radi o djelimičnom ili potpunom gubitku)	a) Vlasnik sa formalnim pravom	Odgovarajuće zemljište jednake ili veće vrijednosti sličnog prinosa u neposrednoj blizini ili okolini eksproprijiranog zemljišta zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim naknadama koje su potrebne za prenos vlasničkih prava ili Naknada u novcu u odgovarajućoj vrijednosti troškova.
		b) Zakupac sa važećim dokumentima o pravu zakupa koji obrađuje zemljište u skladu sa ugovorom	Naknada za sva poboljšanja na parceli zemljišta (kao što je navodnjavanje ili izgradnja objekata/zgrada) koji su podignuti na zemljištu- Naknada se isplaćuje u zamjenskoj vrijednosti + Troškovi premještanja opreme i instalacija + Naknada za tranziciju
		c) Pogođene osobe bez formalnog vlasništva	Pogođene osobe bez formalnog vlasništva koje su bile u posjedu zemljišta na granični datum neće dobiti naknadu za zemljište ali će dobiti naknadu za svako ulaganje, kao što je ulaganje u infrastrukturu, usjeve i sl. + Naknada za tranziciju Osobe koje neovlašteno uđu u područje nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu ili bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje.
Neploidno (preostalo) zemljište	Neploidno zemljište	Vlasnik zemljišta	Ukoliko preostala površina zemljišta nije ekonomski isplativ, ¹⁷ eksproprijacija se može provesti po zahtjevu pogođene osobe. Naknada će biti isplaćena u skladu sa ovom matricom.
Služnost	Služnost	a) Vlasnik zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka. Novčana naknada u visini naknade o uspostavi prava služnosti jednaka iznosu umanjene vrijednosti imovine zbog uspostavljanja prava služnosti.
		b) Zakupac sa formalnim zakupom obradivog zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka
		c) PAP bez formalnog zakupa obradivog zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka

¹⁷ Ekonomsku isplativost će ocijeniti akreditovani ekspert u svakom pojedinačnom slučaju.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
Gubitak godišnjih usjeva	Prispjeli usjevi koji nisu mogli biti ubrani ¹⁸	a) Vlasnici pogođenih usjeva	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je bilo potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućih ulaganja (doprinos u radu)
		b) Zakupac sa formalnim naslovom koji obrađuje zemlju	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga), ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i sadnje višegodišnjih biljaka i vinograda.
		c) Pogođene osobe bez formalnog prava koje obrađuju zemlju	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga) ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i sadnje višegodišnjih biljaka i vinograda.
Gubitak višegodišnjih kultura i stabala (stabala voćki, vinove loze i voćnih kultura)	Pogođene kulture i stabla	a) Vlasnici pogođenih kultura i stabala	Pravo na ubiranje plodova i tehničko drvo + Naknada u jednakom iznosu zamjenske vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj date kulture, kao i troškova mogućeg ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kada postigne puni plodonosni potencijal.
		b) Zakupac sa formalnim pravom koji obrađuje zemlju	Pravo na ubiranje plodova i tehničko drvo + Naknada u novcu jednaka zamjenskoj vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj te kulture, kao i troškova mogućih ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kad postigne puni plodonosni potencijal, ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i reproduktivnih višegodišnjih biljaka i vinograda.
		c) Osobe pogođene Projektom bez formalnih prava koje obrađuju zemlju	Pravo na biranje plodova i tehničko drvo + Naknada u novcu jednaka zamjenskoj vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj te kulture, kao i troškova mogućih ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kad postigne puni plodonosni potencijal, ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i reproduktivnih višegodišnjih biljaka i vinograda.

¹⁸ Ukoliko je moguće, datum eksproprijacije zemljišta I stupanja u posjed se može odrediti tako da se postojeći usjevi mogu prikupiti prije početka građevinskih radova bez obzira na zrelost .

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
Pogođeni vinogradi i voćnjaci koji još nemaju uroda	Mali vinogradi i voćnjaci koji još nemaju uroda	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Naknada u novcu za ulaganje u zasad novog vinograda ili voćnjaka, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj mladog vinograda ili voćnjaka.
Drvena masa (zrela ili gotovo zrela)	Zemljište sa šumom/drvnom masom različitih vrsta	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Zamjenska vrijednost obračunava se na osnovu vrijednosti „šume na panju“ po tržišnoj cijeni
Šume bez zrele drvne mase	Zemljište sa šumom/šumskom vegetacijom bez zrelosti različitih vrsta	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Naknada u novcu za ulaganje u zasad nove šume, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj mlade šume
Gubitak javne infrastrukture	Infrastruktura (ceste, vodosnabdijevanje, kanizacioni sistem i sl.)	Relevantna tijela	Javna infrastruktura bit će zamijenjena prije uništavanja infrastrukturom istih ili boljih specifikacija.
Gubitak pristupa uobičajenim resursima i objektima	Gubitak pristupa uobičajenim resursima u selu i objektima javne namjene u domaćinstvu	Zajednice ili domaćinstva	Zamjena javnog vlasništva ili objekta javne namjene (puteva i sl.) Pristup jednakim objektima javne namjene ili uslugama .
Privremeni utjecaj izazvan privremenim zauzimanjem zemljišta i svaka šteta na imovini	Pogođeno zemljište	Pogođene osobe	Tržišna vrijednost tokom trajanja zakupa. Zemljište se mora vratiti u prvobitno stanje. Bolji kvalitet zemljište koji je postignut stavljanjem humusa ne treba uklanjati, osim ukoliko je drugačije dogovoreno sa pogođenom osobom. + Odgovarajući trošak u skladu sa ovom matricom za pogođene kulture, voćnjake, rasadnike i sl. + Naknada za svaku štetu na imovini
Utjecaj projekta na ugrožene grupe	Utjecaj na ugrožene grupe	Ugrožene pogođene osobe: osobe koje žive u siromaštvu prema domaćim zakonima, domaćinstva čija je glava žena, samohrani roditelj, starija osoba, osoba sa invaliditetom ili dugotrajnim zdravstvenim problemom.	Uz sva prava koja su utvrđena u ovoj matrici, ugrožena pogođena populacija dobit će dodatnu pomoć u smislu dodatka u iznosu tromjesečnog primanja na nivou prosječne plate u FBH, uključujući pravnu pomoć tokom fizičkog premještanja. Ove pogođene osobe imaju prednost pri zapošljavanju na Projektu ukoliko je to moguće.
NEODREĐENI UTJECAJ			
Neodređeni utjecaj	Trajni ili privremeni gubitak	Vlasnik ili formalni korisnik	Svaki neodređeni utjecaj bit će ublažen u skladu sa principima i ciljevima Okvirne politike preseljenja.

5.1. Pomoć ugroženim osobama

Posebna pažnja i podrška bit će usmjerena na potrebe ugroženih grupa¹⁹ na osnovu lične situacije takvih osoba te će se poduzeti odgovarajuće mjere za pružanje podrške takvim osobama. Ovu pomoć će pružati JP Ceste FBiH, po potrebi u saradnji sa općinskim službama za socijalnu skrb.

Kategorije ugroženih osoba u okviru Projekta, između ostalog, mogu biti:

- siromašne, odnosno nezaposlene osobe
- osobe sa invaliditetom ili hroničnim oboljenjem
- izbjeglice i interno raseljene osobe
- starije osobe i penzioneri
- domaćinstva čija su glava žene
- etničke manjine

Sa svakom ugroženom osobom pojedinačno bit će održani sastanci kako bi im se objasnili kriteriji za traženje pomoći i priznata prava, te utvrdile njihove potrebe u vezi sa otkupom zemljišta kao i načinom na koji se mogu zadovoljiti utvrđene potrebe. Sa ugroženim osobama će se obaviti konsultacije u pogledu pomoći koja im je potrebna i bit će im pružena pomoć u skladu sa njihovim potrebama.

Takva pomoć će uključivati, u skladu sa potrebama utvrđenim za svaku pojedinačnu osobu/domaćinstvo, na primjer pomoć tokom postupka isplate, kako bi se osiguralo da dobro razumiju dokumente potrebne za isplatu naknade kao i postupak isplate (posebno kada su u pitanju starije osobe).

6. Metodologija procjene imovine

S obzirom da Općinsko vijeće općine Kupres nije donijelo odluku o cijena zemljišta na teritoriji svoje općine, kao osnov za utvrđivanje početne cijene zemljišta korištena je odluka Općinskog vijeća Općine Tomislavgrad. U samom postupku eksproprijacije od strane općine angažovani su stalni sudski vještaci poljoprivredne i šumarske struke u cilju procijene zemljišta i nasada. Prema dostavljenim nalazima utvrđena je cijena za poljoprivredno zemljište-oranice u iznosu od 3,60 KM/m², poljoprivredno zemljište-pašnjak u iznosu od 1,60 KM/m², dok je za šumsko zemljište utvrđena cijena od 2 KM/m². Za drveće su utvrđene pojedinačne cijene u svakom predmetu. Procjene su urađene u augustu 2020. godine prema dole navedenoj metodologiji.

Poljoprivredno i šumsko zemljište

Kako je propisano Zakonom o eksproprijaciji FBiH, naknada za zemljište određuje se kad god je to moguće u vidu druge odgovarajuće nekretnine čime se ranijem vlasniku omogućavaju približno isti uslovi korištenja.²⁰ *Isti uslovi korištenja* su zadovoljeni ukoliko su ispunjeni sljedeći kriteriji:

- prihvatljivo za pogođenog vlasnika /poljoprivrednog proizvođača,
- približno iste veličine,
- sličan ili bolji poljoprivredni potencijal, tj. plodnost, nagib, oblik parcele, izloženosti suncu, i
- nalazi se na razumnoj udaljenosti.

---

¹⁹ Ugrožene osobe su osobe koje na osnovu rodne ili etničke pripadnosti, starosne dobi, fizičke ili mentalne nesposobnosti ili socijalnog statusa, mogu biti teže pogođene preseljenjem nego drugi i koje mogu imati ograničenu sposobnost da traže ili iskoriste pomoć za preseljenje i ostale vrste pomoći za razvoj (vidi definiciju u ovom Akcionom planu)

²⁰ Prema članu 45. Zakona o eksproprijaciji naknada za eksproprijiranu nekretninu određuje se, u pravilu, davanjem druge odgovarajuće nekretnine koja odgovara visini tržišne vrijednosti nekretnine koja se ekspropirira u istoj općini ili gradu, kojom se vlasniku nekretnine koja se ekspropirira omogućavaju približno isti uslovi korištenja kakve je imao koristeći tu nekretninu.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

U slučaju kad se pogođenom vlasniku ne može ponuditi odgovarajuća nekretnina zato što se na prihvatljivoj udaljenosti ne može naći odgovarajuće poljoprivredno zemljište ili zemljište koje je na raspolaganju nije prihvatljivo vlasniku, organ koji provodi eksproprijaciju osigurat će pisani dokaz o neuspješnim nastojanjima da pronade slično zemljište i isplatiti naknadu za takvo zemljište po punoj zamjenskoj vrijednosti.

Za poljoprivredno zemljište, zamjenska vrijednost predstavlja tržišnu vrijednost zemljišta jednakog produktivnog potencijala ili korištenja koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, u periodu prije projekta ili prije raseljavanja, pri čemu se bira veća vrijednost, uz troškove pripreme zemljišta kako bi se dovelo na nivo sličan nivou pogođenog zemljišta, uključujući i troškove uknjižbe i naknade za prenos.

Zakonom o eksproprijaciji nije izričito uređena situacija kada se u zamjenu može ponuditi samo parcela manje površine ili slabijeg poljoprivrednog potencijala, te da li bi bilo prihvatljivo isplatiti razliku u novcu uz naknadu u naturi kako bi se namirila ta razlika u veličini ili potencijalu. U situacijama kada se ne može pronaći i ponuditi parcela jednake veličine ili potencijala, dok se mogu ponuditi manje parcele slabijeg potencijala, vlasniku će biti ponuđena mogućnost da dobije jedan dio naknade u naturi (zamjenska nekretnina – parcela) i dio u novcu. U tom slučaju treba izvršiti procjenu obje parcele, pogođene i zamjenske, kako bi se mogla izračunati razlika. U svakom slučaju, primjenjuju se zahtjevi postavljeni u Matrici prava (Tabela 3 ovog skraćenog APP-a).

U situacijama djelimične eksproprijacije poljoprivrednog zemljišta u kojima bi vlasnik zemljišta ocijenio da preostali dio parcele nije odgovarajući za daljnju upotrebu u poljoprivredne svrhe ili u svakom slučaju kada bi zemljišna parcela ostala bez pristupnog puta, vlasnik može podnijeti zahtjev za eksproprijaciju cijele parcele u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o eksproprijaciji. Takve situacije organi koji provode eksproprijaciju trebaju procjenjivati zasebno u svakom pojedinačnom slučaju, koristeći sljedeće kriterije za ocjenu podobnosti zemljišta za nastavak poljoprivredne djelatnosti:

- veličina preostalog dijela parcele,
- poljoprivredni potencijal preostalog dijela parcele u poređenju sa dijelom koji je ekspropiriran i
- mogućnost upotrebe mehanizovane poljoprivredne opreme na preostalom dijelu (mogućnost pristupa).

Kulture i stabla

Za višegodišnje kulture i stabla bit će osigurana naknada po zamjenskoj vrijednosti. Određivanje pune zamjenske vrijednosti zahtijeva uzimanje u obzir samo jednogodišnjeg prinosa plodova, nego i trošak ponovne uspostave nasada (sadnice, priprema tla, đubrivo, itd), kao i prihod izgubljen u toku perioda potrebnog da se ponovno postigne prinos.

U mjeri u kojoj je to moguće, otkup zemljišta i stupanje u posjed bit će raspoređeni tako da sve preostale jednogodišnje kulture, nezavisno od stadija razvoja, mogu biti ubrane prije početka građevinskih radova. Za jednogodišnje kulture ubrane prije ulaska u posjed neće biti isplaćena naknada.

Za jednogodišnje kulture koje se ne mogu ubrati prije ulaska u posjed ili kulture koje su oštećene građevinskim radovima bit će pružena naknada prema punoj tržišnoj. Za jednogodišnje kulture koje se ne mogu ubrati prije stupanja u posjed zemljišta ili koje su oštećene građevinskim radovima bit će isplaćena naknada po punoj tržišnoj zamjenskoj vrijednosti, u skladu sa odredbama Matrice prava (Tabela 6 ovog skraćenog akcionog plana preseljenja).

Za utvrđivanje pune zamjenske vrijednosti treba uzeti u obzir ne samo prinos usjeva tokom jedne godine, nego i troškove ponovnog uspostavljanja zasada (sadnice, priprema tla, đubrivo, itd), kao i prihod izgubljen u toku perioda potrebnog da se ponovno postigne prinos.

Iznos naknada treba računati u skladu sa principom pune zamjenske vrijednosti, pri čemu se stopa naknade C za stablo određuje primjenom sljedeće formule:

$$C = V \times D + C_p + C_l$$

V – prosječna tržišna vrijednost uzgoja jednog stabla za jednu godinu

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

D – prosječno vrijeme potrebno za ponovni uzgoj stabla do produktivnog nivoa odraslog stabla, u godinama

C_P – trošak sadnje (sadnica, priprema tla, početno đubrenje)

C_L – troškovi rada potrebni za održavanje kulture tokom perioda koji je potreban za ponovni uzgoj na prethodni produktivni nivo

Obračunati jedinični iznos C se zatim primjenjuje na cijelu parcelu pod pretpostavkom prosječne gustoće ili na osnovu preciznog brojanja svih stabala.

Iznos naknade bit će ostvaren za sljedeće faze razvoja biljke (stabla):

- sadnica,
- mlada biljka, nije produktivna,
- mlada biljka, produktivna i
- zrela biljka.

Za razliku od višegodišnjih zasada voćki, na kojima se plodovi mogu ubirati tokom dužeg perioda, većina komercijalnih vrsta stabala daju prinos samo jednom. Zamjenska vrijednost bi stoga trebala biti u skladu sa odredbama Matrice prava. Ukoliko se pogođena komercijalna šuma ne može posjeći prije stupanja u posjed zemljišta, princip naknade će biti sličan onome koji smo opisali za jednogodišnje kulture, uzimajući u obzir tržišnu vrijednost izgubljene drvene građe.

7. Konsultacije i učešće

Tim za implementaciju Programa Modernizacije (eng. Project Implementation Team -PIT) zajedno sa predstavnicima općinskog organa nadležnog za eksproprijaciju, odgovoran je za komunikaciju sa pogođenim zajednicama, osobama pogođenim Projektom i predstavnicima Mjesnih zajednica. PIT će pomagati Općini Kupres u tumačenju zahtjeva postavljenih u OPP-u i skraćenom APP-u.

PIT će, zajedno sa Općinom Kupres, provoditi javne konsultacije i pružati informacije koje će sadržati glavna pitanja bitna za Projekat. Odmah nakon zvaničnog početka Projekta, sve zainteresirane strane će biti blagovremeno obaviještene o opsegu Projekta i kontaktima za dodatne upite, raspoloživim mehanizmima za pritužbe i objavljivanju javno dostupnih dokumenata Projekta putem:

- web stranice JP Ceste FBiH (<http://www.jpcebih.ba>),

Skraćeni Akcioni plan preseljenja će biti objavljen na lokalnim jezicima i engleskom jeziku na navedenim web stranicama, i dostupan u štampanom obliku u prostorijama Općine Kupres, te prostorijama JP Ceste FBiH, na sljedećoj adresi:

SJEDIŠTE JAVNOG PREDUZEĆA "CESTE FBiH"

Adresa: Terezija 54, 71000 Sarajevo

URED U MOSTARU JAVNOG PREDUZEĆA "CESTE FBiH"

Adresa: Ulica Ante Starčevića bb, Mostar

Pored toga, nakon zvaničnog početka postupka otkupa zemljišta, a u skladu sa Programom provedbe skraćenog Akcionog plana preseljenja iz poglavlja 10. ovog skraćenog APP-a, predstavnici Općine, JP Ceste FBiH i ovlašteni sudski vještaci za procjenu imovine običi će pogođene vlasnike/korisnike imovine kojima će objasniti utjecaje Projekta na njihovu imovinu i sa kojima će provesti konsultacije o utjecajima, naročito u pogledu preciznog putnog pravca u odnosu na svaku zemljišnu parcelu. Pristup informacijama za ugrožene grupe omogućit će PIT, na odgovarajući način za svaku osobu/domaćinstvo u skladu sa konkretnim potrebama odnosno situacijom, u saradnji sa općinskom službom za socijalna pitanja.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Zapisnik s javne rasprave činit će Aneks 5 ovog skraćenog APP-a.

Planirani konsultativni sastanci

PIT će, zajedno sa Općinom Kupres, zakazivati i održavati redovne sastanka sa predstavnicima različitih interesnih grupa, na sljedeći način:

- Individualni konsultativni sastanci imaju za cilj uključivanje pojedinih zainteresiranih strana u pogledu konkretnih pitanja, i bit će organizirani po potrebi. Ovu vrstu sastanaka može pokrenuti PIT ili bilo koja identifikovane grupa zainteresovanih strana.

Sve zainteresirane strane bit će obaviještene o tačnom datumu, vremenu i mjestu održavanja konsultativnih sastanaka najmanje 7 radnih dana unaprijed, objavljivanjem putem web stranica JP Ceste FBiH i Općina, kao i u lokalnim novinama, putem radio i TV stanica.

Formalni zahtjev pristupu informacijama

Kao javno preduzeće, JP Ceste FBiH je također obavezno, u skladu sa *Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH*²¹ ("ZOSPI"), obezbijediti pravo pristupa informacijama interesnim grupama, uključujući na zahtjev svako fizičko ili pravno lice. Procedura za pristup informacijama je detaljno objašnjena u ZOSPI-u.

Obrazac za upućivanje formalnog zahtjeva za pristup informacijama je dat u Aneksu 2 ovog skraćenog APP-a.

---

²¹ Službene novine FBiH, br. 32/01

8. Mehanizam za pritužbe

JP Ceste FBiH uspostavilo je Centralnu komisiju za pritužbe (CKP) čiji je zadatak da prima i upravlja pritužbama kroz Centralnu evidenciju pritužbi, te osigura da osobe pogođene Projektom budu u potpunosti informirane o mehanizmima za pritužbe tako što će objaviti podatke o postojanju Komisija, dostupnosti Centralne evidencije pritužbi, njenoj namjeni, podatke o osobama za kontakt i proceduri za upućivanje pritužbi u pogođenim područjima. CKP služi podjednako i kao centar za informacije o Projektu i kao mehanizam za pritužbe, dostupan za sve pogođene implementacijom svih pod-projekata. Komisija je odgovorna za prijem pritužbi/komentara i odgovor na iste, za pritužbe i komentare koje dostave sljedeće dvije grupe:

- Osobe direktno pogođene Projektom, uključujući one pogođene utjecajima u vezi sa otkupom zemljišta,
- Stanovnici koji žive u području izvedbe Projekta koji imaju interesa u Projektu, odnosno koji su pogođeni Projektom.

Informacije o CKP i obrascu za pritužbe (priložen kao Aneks 4 ovog skraćenog APP-a) su dostupne na:

- web stranici JP Ceste FBiH (www.jpcebih.ba) i u prostorijama JP Cesta FBiH u štampanom obliku,
- web stranici aplikacije za registar pritužbi (<http://frs.jpcebih.ba/frs/main>)
- oglasnim tablama i prostorijama Općine Kupres u štampanom obliku.

Pored toga, JP Ceste FBiH su distribuirale Općini Kupres brošuru a koja sadrži informacije o ulozi Komisije za pritužbe i kontakt podatke za dostavljanje pritužbi/komentara.

Svi komentari ili pitanja od interesa mogu se dostaviti CKP-u usmeno (lično ili putem telefona) ili u pisanoj formi popunjavanjem obrasca za pritužbu (poštom, faksom ili ličnom dostavom na adrese, odnosno brojeve koji su navedeni u daljem tekstu ili putem elektronske pošte na adresu zalbena@jpcebih.ba), bez troškova za podnositelja pritužbe. Pritužbe se mogu dostaviti i anonimno. Obrazac za pritužbe može se dostaviti direktno i relevantnim općinama, koje su nadležne za proces eksproprijacije ili Izvođaču, koji će pritužbe/komentare bez odgađanja dostavljati CKP-u kako bi CKP obradio pritužbe/komentare (evidentiranje, slanje potvrde o prijemu i odgovaranje na pritužbe u rokovima definisanim ispod).

Nadalje, pritužba se može podnijeti u pisanom obliku s Izvođačem, na gradilištu, kao i u uredima Izvođača. Izvođač je obavezan da podnese Obrazac za pritužbe, objasni mehanizam žalbe zainteresovanom(im) građaninu(ima) i popunjen obrazac za pritužbu prosljedi Centralnoj komisiji za pritužbe u JP Ceste FBiH. Informativni letak o mehanizmu pritužbi bit će dostupan na gradilištu u svako doba, bez obzira da li je gradilište zatvoreno ili otvoreno. Informativni letak će se plastificirati i objesiti na gradilišnoj tabli kako bi bio dostupan korisnicima puteva u svako doba.

Sve pritužbe bit će evidentirane i bit će im dodijeljen broj. U roku od 3 dana Komisija je obavezna dostaviti potvrdu o primitku pritužbe. Centralna evidencija pritužbi bit će vođena zasebno od evidencije o pritužbama koje su podnesene u pogledu postupka preseljenja i za registrirane pripadnike zajednice koji su pod utjecajem neke aktivnosti vezane za građevinske radove u svim sekvencama. Evidencija će sadržati sve neophodne elemente za razvrstavanje pritužbi po rodnoj pripadnosti osoba koje ih ulože kao i po vrsti pritužbe. Svaka pritužba će biti evidentirana u registar sa sljedećim informacijama:

- opis pritužbe,
- datum potvrde o prijemu koja se šalje podnositelju pritužbe,
- opis radnji koje su preduzete (istraga, korektivne mjere) i
- datum rješavanja i završetka predmeta / dostavljanja povratnih informacija podnositelju pritužbe.

Ukoliko je pritužba neodređena ili nije dovoljno jasna, CKP je u obavezi dati savjet kako da se preformulira podnesak, kako bi pritužba bila jasna, s ciljem da se CKP-u omogući kompetentno odlučivanje, a u najboljem interesu osoba pogođenih Projektom. CKP će preduzeti sve opravdane napore da riješi predmet pritužbe po njenom prijemu. Ukoliko CKP ne može riješiti probleme koji su predmet pritužbe neposrednim korektivnim

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

mjerama, bit će utvrđena dugoročna korektivna mjera. Podnositelj će biti obaviješten o predloženim korektivnim mjerama i korektivnim radnjama koje se preduzimaju u nastavku u roku od 14 radnih dana po izdavanju potvrde o prijemu pritužbi.

Ukoliko se određeno pitanje pokrenuto u okviru mehanizma za pritužbe ne može riješiti i ukoliko nije potrebno preduzimanje radnji, podnositelju će biti dostavljeno detaljno objašnjenje/obrazloženje o tome zašto pitanje nije rješavano. Odgovor će također sadržati pojašnjenje o tome kako osoba / organizacija koja je podnijela pritužbu može nastaviti žalbeni postupak u slučaju da nije zadovoljna ishodom.

Svako ponavljanje okolnosti koje su već dovele do određene pritužbe, uprkos tome što je o njima već odlučeno, neće biti prepreka pogođenim osobama ili osobama pod utjecajem takvih okolnosti da ponovo podnesu pritužbu.

CKP će na tromjesečnoj osnovi objavljivati izvještaje o broju i vrsti pritužbi/komentara koje je rješavala i riješila, razvrstane po rodnoj pripadnosti podnositelja i vrsti pritužbe /komentara na web stranici JP Cesta FBiH.

U svakom trenutku, podnositelji pritužbe mogu tražiti druga pravna sredstva u skladu sa važeći zakonima u FBiH.

Dijagram toka za obradu pritužbi dat je u Aneksu 3, a obrazac za pritužbe u Aneksu 4 skraćenog APP-a.

Kontakt podaci za upite i pritužbe:

N/p: Centralna komisija za pritužbe

Javno preduzeće "Ceste FBiH"

Adresa: Terezija 54, 71000 Sarajevo

T: +387 33 250 370, F: +387 33 250 400

Također, Pritužba se može podnijeti i kroz web aplikaciju za rješavanje pritužbi kojoj možete pristupiti putem sljedećeg linka: <http://frs.jpcfbih.ba/frs/main/>

Premda je proces eksproprijacije za predmetni projekat u toku (Zaključeno 62/94 sporazuma o naknadi) pritužbi vezanih za ovaj proces do trenutka izrade ovog dokumenta nije bilo.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

9. Institucionalna rješenja i Tim za provedbu

9.1. Odgovornost za provedbu

Tim za implementaciju Programa Modernizacije (eng. Project Implementation Team -PIT) bit će zadužen za provedbu Skraćenog APP-a. PIT će nadgledati cjelokupnu provedbu projekta, saradivati sa Općinom, izvođačem koji bude angažiran za građevinske radove, i nezavisnim sudskim vještacima za procjenu imovine (vještak za poljoprivredu, vještak za građevinu, itd. po potrebi) koje sa liste ovlaštenih sudskih vještaka odaberu JP Ceste FBiH ili Općina Kupres.

U tabeli koja slijedi dat je pregled obaveza i rješenja za provedbu zahtjeva iz skraćenog APP-a.

Tabela 3: Organizacione obaveze i rješenja

Zadatak	Odgovorni subjekt
Pružanje informacija i dokumenata svim osobama pogođenim projektom zajednicama i organizacija javnih sastanaka	JP Ceste FBiH
Vođenje evidencije o konsultativnim aktivnostima	JP Ceste FBiH
Neposredna komunikacija sa vlasnicima i korisnicima i posjete istima	JP Ceste FBiH i Općina Kupres kao organi nadležni za eksproprijaciju
Procjena imovine za otkup	Nezavisni sudski vještaci za procjenu imovine
Zaključivanje sporazuma prije eksproprijacije	JP Ceste FBiH
Eksproprijacija imovine u slučaju da nisu zaključeni sporazumi	Općina Kupres
Pružanje pomoći ugroženim osobama / domaćinstvima	JP Ceste FBiH u saradnji sa općinskim odjelom nadležnim za socijalnu skrb, raseljene osobe i izbjeglice
Isplata / obezbjeđivanje naknade	JP Ceste FBiH
Praćenje i izvještavanje u pogledu otkupa zemljišta	JP Ceste FBiH
Praćenje i izvještavanje u pogledu privremenog korištenja zemljišta koje se provodi nakon početka građevinskih radova	Izvođač
Upravljanje pritužbama	CKP (prijem, slanje potvrde o prijemu i obrada pritužbi) Općina Kupres /izvođač (prijem pritužbi i prosljeđivanje CKP-u na daljnju obradu)

9.2. Institucionalni kapaciteti

Institucionalni kapaciteti JP Ceste FBiH su dovoljni za sprovedbu svih zadataka koji se odnose na provedbu Skraćenog APP-a.

PIT koja će biti zadužena za provedbu Projekta broji 24 člana, uključujući članove koji su zaduženi za implementaciju ovog Skraćenog APP-a.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
 Skraćeni akcioni plan preseljenja za izgradnju spore trake na magistralnom putu M5, dionica Ripač-Dubovsko

10. Raspored implementacije skraćenog APP-a

Tabela 4: Okvirni raspored implementacije skraćenog APP-a

Br°	Aktivnost	Odgovornost	2019												
			Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	
1.	Objava nacrt skraćenog APP-a	JP Ceste FBiH													
2.	Javna rasprava	JP Ceste FBiH													
3.	Objava finalnog skraćenog APP-a	JP Ceste FBiH													
4.	Priprema i podnošenje zahtjeva za eksproprijaciju (uključujući i Elaborat eksproprijacije)	JP Ceste FBiH													
5.	Izlazak na teren (posjeta svim pogođenim parcelama i imovinama)	JP Ceste FBiH / Općina Kupres / Sudski vještaci za procjenu imovine													
6.	Procjena imovine	Sudski vještaci za procjenu imovine													
7.	Javna rasprava	JP Ceste FBiH													
8.	Individualna saslušanja sa pogođenim vlasnicima/korisnicima	Općina Kupres													
9.	Izdavanje odluka o eksproprijaciji	Općina Kupres													
10.	Pregovori oko iznosa naknade i isplata naknade	JP Ceste FBiH/ Općina Kupres													
11.	Prenos vlasništva (upis prava vlasništva i drugih stvarnih prava u vezi stečene imovine)	JP Ceste FBiH / Zemljišne knjige													

11. Monitoring, ocjenjivanje i izvještavanje

Monitoring otkupa zemljišta i procesa preseljenja provodit će PIT s ciljem:

- provjere da sve aktivnosti napreduju prema planu i da se poštuju zacrtani rokovi;
- procjene da su mjere naknade / obnove dovoljne;
- identificiranja svakog problema /uključujući praćenje upravljanja pritužbama u smislu evidentiranja i odgovaranja na pritužbe u okviru utvrđenih rokova);
- utvrđivanja načina za ublažavanje svakog identificiranog problema

PIT će voditi bazu podataka o otkupu zemljišta u pogledu vlasnika/ korisnika nekretnina koje su pogođene. Ovi podaci/informacije će se povremeno ažurirati kako bi se pratio napredak tih vlasnika/korisnika.

Pokazatelji koji će se koristiti za monitoring uključivat će naročito sljedeće stavke:

- Ukupna potrošnja na eksproprijaciju i isplatu naknada,
- Broj osoba pogođenih Projektom po kategorijama,
- Broj javnih sastanaka i konsultacija sa pogođenim osobama,
- Broj i postotak pojedinačnih sporazuma o naknadi koji su potpisani prije početka građevinskih radova,
- Broj osoba koje su zatražile specijalnu pomoć i vrsta pomoći koja je blagovremeno pružena ugroženim pojedincima,
- Broj osoba koje su dobili naknadu u novcu tokom perioda monitoringa razvrstanih po vrsti naknade i klasi iznosa,
- Broj i vrsta pritužbi koje je primila Centralna komisija za pritužbe koje se odnose na otkup zemljišta (broj podnesenih pritužbi, broj i postotak pritužbi riješenih u postavljenom roku, broj i postotak osoba koje su zadovoljne ishodom, tj. odgovorom koje su dobile na svoju pritužbu/komentar, razvrstanih po rodnoj pripadnosti podnosioca), te broj sudskih postupaka pokrenutih u vezi sa otkupom zemljišta.

PIT će pripremiti i Svjetskoj banci dostaviti godišnji Izvještaj o napretku Projekta uključujući napredak postignut u provedbi Akcionih planova preseljenja i skraćenih Akcionih planova preseljenja

12. Troškovi i budžet

Troškove postupka otkupa zemljišta finansirat će isključivo JP Ceste FBiH kao korisnik eksproprijacije. Sredstva potrebna za otkup zemljišta rezervirana su i izdvojena u Poslovnom planu JP Ceste Federacije za 2019., koji usvaja Vlada FBiH.

Ukupni troškovi otkupa zemljišta za predmetni prijekat procijenjeni su na 270.000 eura²² i isti su obezbjeđeni Planom poslovanja JP Ceste FBiH za 2020. godinu. Troškovi su proračunati u skladu sa dostupnim preliminarnim elaboratima eksproprijacije, dostavljenim procjenama stalnih sudskih vještaka i Odlukom Općinskog vijeća Tomislavgrad.

Angažirani vještaci su u dostavljenim nalazima utvrdili cijenu za poljoprivredno zemljište-oranice u iznosu od 3,60 KM/m², zemljište-pašnjak u iznosu od 1,60 KM/m², dok je za šumsko zemljište utvrđena cijena od 2 KM/m²²³

---

²² Budžet je promjenjiv i adaptira se prema stvarnom stanju na terenu

²³ S obzirom da za predmetne zemljišne parcele nije urađena adekvatna prenamjena zemljišta (pa se dešava da je npr. na poljoprivrednom zemljištu izgrađen objekat itd.) početna cijena zemljišta se isplaćuje prema navedenim procjenama vještaka, ali se dodatno, također prema procjenama vještaka isplaćuje svaka nadogradnja i ulaganja na zemljištu.

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Tabela 5: Procjena troškova

Procjena površine pogođenog zemljišta prema vrsti zemljišta/ Cijena prema vrsti zemljišta	Poljoprivredno zemljište-oranice (3,60KM/m ²)	Poljoprivredno zemljište-pašnjak (1,60KM/m ²)	Šumsko zemljište (2 KM/m ²)
Poljoprivredno zemljište – oranica cca 3.863 ²	13.906,80 KM	N/a	N/a
Poljoprivredno zemljište – pašnjak cca 74m ²	N/a	118,40 KM	N/a
Šumsko zemljište cca 1.531m ²	N/a	N/a	3.062,00 KM
Ukupno	17.087,20 KM (€8.729,43; \$ 10.348,14)		

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno- Šuica, Borova Glava (M15) i
rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Aneks 1 – Sažetak baze podataka Popisa

Napomena: Potpuna baza podataka Popisa nalazi se u posebnom Excel dokumentu

Katastarska općina Donji Malovan

Br .	Dionica	Br. parcele. **	Javno / privatno	Vrsta utjecaja	Ukupna površina parcele (m2)*	Ukupna pogodena površina parcele(m 2)	% parcele koja se ekspropri se	Objekt koji ulazi u pojas eksproprijacije (komercijalni ili stambeni)	Produktiv na imovina koja ulazi u pojas eksproprijacije	Ostala imovina na pogodnom zemljištu (prirodni objekti)	Ostala imovina na pogodnom zemljištu (pomoćni objekti)
1	Kupres-Šuica	1198/7	Privatno	Dio parcele	/	750	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
2	Kupres-Šuica	1198/9	Privatno	Dio parcele	/	74	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
1	Kupres-Šuica	1198/10	Privatno	Dio parcele	/	1531	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
1	Kupres-Šuica	1201/3	Privatno	Dio parcele	/	3008	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
1	Kupres-Šuica	1201/4	Privatno	Dio parcele	/	31	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
1	Kupres-Šuica	1194/6	Privatno	Dio parcele	/	21	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne
1	Kupres-Šuica	1194/7	Privatno	Dio parcele	/	53	/	ne	ne	Bjelogorišno drveće, žbunje, šipražje	ne

*Napomena: S obzirom da je u općini Kupres na snazi stari premjer sa početka 20 stoljeća nije moguće identificirati katastarske čestice od kojih su se odcijpile parcele za eksproprijaciju. Vlasnici parcela potvrdili su da se parcele jako velike površine te da oduzeta površina ne predstavlja suštinski značajan procenat od ukupne površine parcele

** napomena: brojevi parcela nakon cijepanja

Aneks 4 – Obrazac za formalni zahtjev pristupu informacijama

ZAHTJEV ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

Ime i prezime podnosioca zahtjeva

Adresa

Telefon/telefaks/e-mail

Datum _____

JP CESTE FBiH

Adresa: Terezija 54

71000 Sarajevo

T: +387 33 250 370

F: +387 33 250 400

PREDMET: ZAHTJEV ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

Na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH, tražim da mi omogućite pristup informaciji/ama:

(Tačno navesti koju informaciju tražite i opisati je što je moguće preciznije).

Zaokružite način na koji želite pristupiti informacijama:

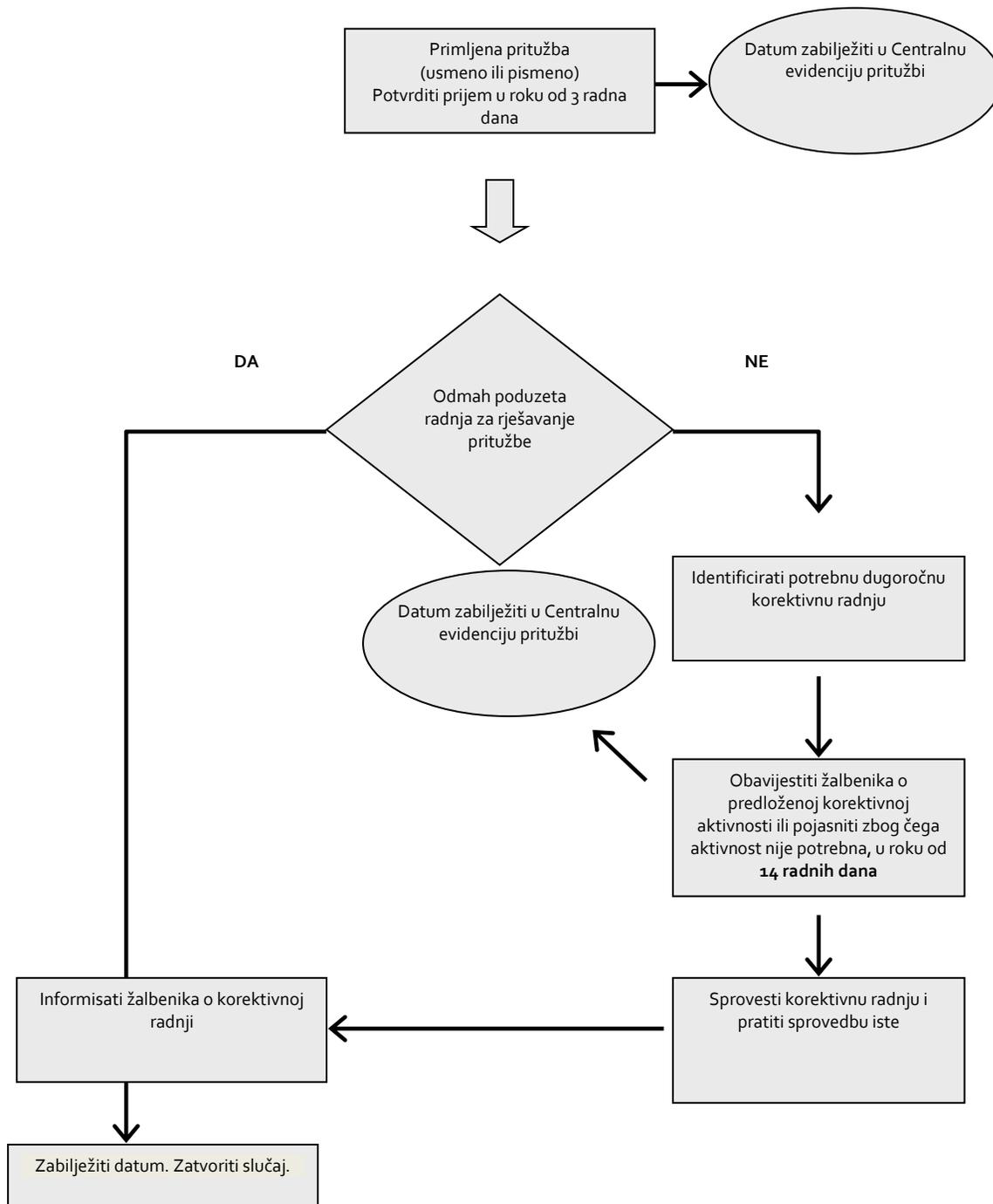
- a. neposredan uvid,
- b. umnožavanje informacije,
- c. slanje informacije na kućnu adresu,
- d. slanje informacije elektronskim putem – mail-om (ukoliko je moguće).

Podnosilac zahtjeva

_____

Napomena: prvih deset strana umnožavanja materijala standardnog formata je besplatno, a za sve druge tražene informacije s većim brojem strana podnosilac zahtjeva plaća unaprijed.

Aneks 5 – Dijagram toka za obradu pritužbi

Aneks 6 – Obrazac za pritužbe

Broj protokola:	
Ime i prezime (po izboru)	
Kontakt informacije Molimo označite kako želite biti kontaktirani (pošta, telefon, e-mail).	☐ Poštom: Dostavite Vašu adresu: _____ _____ ☐ Telefonom: _____ ☐ E-mailom: _____
Preferirani jezik komunikacije	☐ Bosanski / srpski / hrvatski ☐ Engleski (ako je moguće)
Opis događaja zbog kojeg se žalite	Šta se dogodilo? Gdje se to dogodilo? Ko je to učinio? Koji je rezultat problema?
Datum događaja / pritužbe	
	☐ Jednokratni događaj / pritužba (datum: _____) ☐ Dogodilo se više od jedanput (koliko puta? _____) ☐ U tijeku (trenutno postoji problem)
Šta biste željeli da se dogodi?	

Potpis: _____

Datum: _____

Dostaviti na sljedeću adresu:
JEDINICA ZA IMPLEMENTACIJU PROJEKTA
PROJEKT MODERNIZACIJE CESTOVNOG SEKTORA FBiH
 Rukovoditelj Jedinice za implementaciju projekta
 JAVNO PREDUZEĆE "CESTE FBiH"
 Adresa: Terezija 54
 71000 Sarajevo
 T: +387 33 250 370
 F: +387 33 250 400
 E-mail: zalbena@jpcfbih.ba

Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine

Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno-Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukciju crne tačke Trivunova Krivina (M16)

Aneks 7 – Izvještaj sa konsultacija

S obzirom na nepovoljnu epidemiološku situaciju u Bosni i Hercegovini, za dokument Skraćeni Akcioni plan preseljenja za projekat izgradnje trake za spora vozila na dionici Livno-Šuica, Borova Glava (M15) i rekonstrukcija crne tačke Trivunova Krivina (M16), klasična javna rasprava nije mogla biti održana, te se pristupilo pojedinačnom konsultovanju sa svim osobama koje su pogođene eksproprijacijom. Konsultacije su održane u decembru 2020. godine, prilikom samog procesa eksproprijacije.

Svaki pojedinac je prilikom konsultacija upoznat sa svim pravima koja proizilaze iz ovog ARAP-a.

Na dokument nije bilo dodatnih komentara.